

จดหมายข่าว ส.บ.ร.

<http://www.oic.go.th>

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑๒ เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๕๖

บทความพิเศษ. หน้า ๒

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
กล่าวปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ
ความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาประเทศ

เจาะใจคนในข่าว. หน้า ๗

สัมภาษณ์
นายชั่งทอง โอกาสศิริวิทย์
ผู้อำนวยการสำนักงาน
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่องอุกธรณ์. หน้า ๔

กรณีกระทรวงพาณิชย์
ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ

บอกเล่าก้าวไกล. หน้า ๑๑

-การมอบรางวัลการประกวดคำขวัญ
-การตรวจเยี่ยมศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ถามมา-ตอบไป. หน้า ๑๓

เรื่องใกล้ตัวของผู้ปฏิบัติงาน
ด้านข้อมูลทะเบียนราษฎร์

บทนำ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรีกล่าวปาฐกถา
พิเศษตามคำเชิญของคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของ
ราชการ

เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ไปกล่าวปาฐกถาพิเศษตามคำเชิญของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้กับผู้บริหารระดับสูง ซึ่งรับผิดชอบงานด้านข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ทั้งจากส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่นในหัวข้อ ความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศ และการทำสงครามกับการทุจริตคอร์รัปชัน แม้ว่าการปาฐกถาพิเศษดังกล่าวจะผ่านมากว่าสองเดือนแล้วก็ตาม แต่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเห็นว่า เนื้อหาสาระสำคัญของคำปาฐกถาพิเศษดังกล่าวได้สะท้อนทิศทางนโยบาย และแนวทางการบริหารประเทศที่สำคัญของรัฐบาล ในหลายๆ ประการ ซึ่งน่าศึกษาอย่างยิ่ง

นายกรัฐมนตรีได้ชี้ให้เห็นถึงทิศทางของโลกสมัยใหม่ และทิศทางของประเทศไทย ซึ่งมีสิ่งที่เหมือนกัน คือการก้าวไปสู่ประเทศที่มีความโปร่งใส (Transparency) สูง ได้ชี้ให้เห็นถึงหัวใจของประชาธิปไตย และแนวทางการบริหารจัดการสมัยใหม่ คือการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง การนำยุทธศาสตร์การใช้ภาคอุปสงค์ (Demand Strategy) หรือความต้องการของประชาชนเป็นตัวกำหนดนโยบาย ในเรื่องการทำสงครามกับคอร์รัปชัน นายกรัฐมนตรีได้เน้นว่าการทำสงครามกับคอร์รัปชันต้องดำเนินการในหลายมิติ เนื่องจากเป็นปัญหาที่ฝังรากลึก

นายกรัฐมนตรียังได้แสดงจุดยืนอย่างชัดเจนในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนว่า รัฐบาลปัจจุบันพร้อมที่จะดำเนินการอย่างเต็มที่ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐมีการดำเนินการในลักษณะเชิงรุกด้วย

จากปาฐกถาพิเศษของนายกรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น จึงถือเป็นนิมิตหมายสำคัญที่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะต้องนำทิศทางนโยบายของนายกรัฐมนตรี ไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำให้การบริการ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เป็นไปในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น

บทความพิเศษ

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร กล่าวปาฐกถาพิเศษให้กับผู้บริหารระดับสูง
ซึ่งรับผิดชอบงานด้านข้อมูลข่าวสารที่ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖

ความสำคัญของกระบวนการ การมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาประเทศ และ
การทำสงครามกับการทุจริตคอร์รัปชัน

ในโอกาสที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในการสัมมนาผู้บริหารระดับสูง ซึ่งรับผิดชอบงานด้านข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจัดขึ้น ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา มีประเด็นที่น่าสนใจ จดหมายข่าว สขร. จึงขอนำฝากคุณผู้อ่าน

๑. โลกสมัยใหม่กับทิศทางประเทศไทย

โลกสมัยใหม่เป็นโลกที่ต้องการความใจกว้าง ต้องการความเปิดกว้าง ต้องการความโปร่งใส คำว่า Transparency หรือความโปร่งใส นั้น เป็นสิ่งพึงประสงค์ของทุกภาคส่วนไม่ว่าในส่วนของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ถ้าท่านเข้าสู่ยุคของประชาธิปไตย สิ่งที่คุณติดตามมากก็คือ เรื่องของระบบเศรษฐกิจที่ต้องการความโปร่งใสเพื่อการวิเคราะห์ เพื่อการตรวจสอบ เพื่อการเปรียบเทียบในการเลือกลงทุน ความเชื่อมั่นหรือคำว่า Trust and Confidence จะเกิดไม่ได้ ถ้าไม่มีความโปร่งใส ฉะนั้น ทิศทางของประเทศไทยเราต้องการก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีความโปร่งใสหรือ Transparency สูง กิจกรรมที่ผมทำทุกอย่างเพื่อจะนำไปสู่ระบบที่มี Transparency สูง

การบริหารจัดการสมัยใหม่คือการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์คือรับฟังความคิดเห็นจากข้างนอก (Outside in) เพื่อมาใช้ในการปรับเปลี่ยนภายใน รวมทั้งต้องพิจารณาถึงยุทธศาสตร์การใช้ภาคอุปสงค์ (Demand Strategy) มาเป็นตัวกำหนดนโยบายหลายองค์กรตามสิ่งที่โลกเปลี่ยนแปลงไม่ทัน ถ้าเราไม่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม เราไม่รู้จักความต้องการของประชาชนเราจะตามไม่ทันตอบสนองไม่ทัน คิดเองทำเองไม่ได้ เพราะฉะนั้นการบริหารยุคใหม่ จึงเป็นการบริหารที่คอยสดับรับฟังปัญหาของประชาชน และเอาความต้องการของประชาชนตอบสนองการแก้ไขปัญหานั้น ให้ถูกทิศถูกทาง

๒. หัวใจของระบอบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตยมีหัวใจสำคัญ คือ เป็นอำนาจที่มาจากปวงชน ประชาธิปไตยในอดีตเป็นประชาธิปไตย ที่ประชาชนจริงๆ มีส่วนร่วมน้อยแล้วการเลือกตั้งทุกครั้งพรรคการเมืองชิงบประมาณมาก งบประมาณเอามาจากไหน ก็เอามาจากผู้ที่มีอิทธิพล ผู้ที่ค้าของไม่ค่อยถูกต้อง ในที่สุดพอมารัฐบาลก็ต้องตอบแทนบุญคุณบุคคลที่ไม่ดีเหล่านั้น เมื่อมีรัฐธรรมนูญใหม่ เรามีกติกาเพื่อให้ประชาชนมาใช้สิทธิมากขึ้น การเมืองก็มาจากภาคประชาชนได้มากขึ้น เพราะฉะนั้นรัฐบาลจะมีจิตสำนึกในการตอบสนองต่อประชาชนตลอดเวลา ไม่ใช่ตอบสนองต่อผู้มีพระคุณหรือต่อหัวหน้าคณะ เมื่อการเมืองเป็นอย่างนี้ความโปร่งใสจะชัดเจนเรื่อยๆ

๓. การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

การบริหารจัดการสมัยใหม่ คือการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์คือ รับฟังความคิดเห็นจากข้างนอก (Outside in) เพื่อมาใช้ในการปรับเปลี่ยนภายใน รวมทั้งต้องพิจารณาถึงยุทธศาสตร์การใช้ภาคอุปสงค์ (Demand Strategy) มาเป็นตัวกำหนดนโยบาย หลายองค์กรตามสิ่งที่โลกเปลี่ยนแปลงไม่ทัน ถ้าเราไม่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม เราไม่รู้จักความต้องการของประชาชน เราจะตามไม่ทันตอบสนองไม่ทัน คิดเองทำเองไม่ได้ เพราะฉะนั้นการบริหารยุคใหม่จึงเป็นการบริหารที่คอยสดับรับฟังปัญหาของประชาชน และเอาความต้องการของประชาชนตอบสนองการแก้ไขปัญหานั้น ให้ถูกทิศถูกทาง

๔. สงครามคอร์รัปชันต้องดำเนินการในมิติที่กว้าง

คอร์รัปชันเป็นปัญหาใหญ่ และเป็นหนึ่งในสงครามของรัฐบาล เป็นสงครามที่มองมิติมากกว่าเฉพาะการคอร์รัปชันเท่านั้น มันเยอะ มันกว้างและฝังรากลึกจนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาแล้ว ยกตัวอย่าง เรื่องส่วยตำรวจมันเป็นค่านิยมไปเรียบร้อยแล้วว่าการรับส่วยไม่ได้มีอะไรผิด เพราะว่าวิธีคิดมันถูกฝังรากลึก วันนี้จึงต้องรื้อต้องถอนรากถอนโคน ไม่ใช่ง่ายครับ ถ้าประชาชนไม่มีส่วนร่วมไม่มีทางสำเร็จ

การคอร์รัปชันทั้งหลายผู้มีอิทธิพล คือผู้ที่เป็นนายหน้าในการจัดหาเงินให้กับระบบราชการ ขั้วประมูลจัดซื้อจัดจ้างทั้งหลาย หรือการไปควบคุมนักเลง เก็บเงินค่าบ่อนค่าช่องมาส่ง ให้เจ้าหน้าที่ทั้งหลาย หรือบางคนหนักข้อกว่านั้นคือเกี่ยวข้องกับผู้ค้ายาเสพติด ถ้าเราไม่จัดการให้ผู้มีอิทธิพลหยุดการกระทำชั่วร้ายทั้งหลาย การเมืองก็จะหนีไม่พ้น เพราะการเมืองจะต้องเข้าไปคุกเข้าขอมือผู้มีอิทธิพล เมื่อการเมืองต้องคุกเข้าให้ผู้มีอิทธิพล การเมืองก็ไม่มีทางที่จะทำเพื่อประชาชนถึงเวลาที่เรจะต้องพร้อมใจกันจัดการกับผู้มีอิทธิพล

เรื่องของการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันการเปิดเผยข้อมูลเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งที่สำคัญ
ซึ่งจะต้องยึดคำว่าทุกอย่างต้อง ตรงไปตรงมา เปิดเผย ไม่มีการปกปิด

๕. ระบบราชการที่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ระบบราชการที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ต้องเดินหาประชาชน ต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่นให้บริการ (Service mind) การทำงานต้องรุก (Proactive) ไม่ใช่ตั้งรับ

๖. ระบบข้อมูลข่าวสารทุกอย่างจะต้องเปิดเผยได้

ระบบใหม่ข้อมูลข่าวสารต้องประกาศให้ชัด ให้ประชาชนรู้มันไม่เห็นมีอะไรต้องเป็นความลับเลย เว้นแต่มันยังไม่ถึงเวลาจะเปิดเผย เนื่องจากว่าอยู่ในระหว่างการดำเนินการ (Process) หรือเรื่องที่เปิดเผยแล้วจะทำให้ระบบมันเสียหาย เช่น เรื่องของการวางแผนปราบปรามการก่อการร้าย อะไรทำนองนี้หรือเรื่องที่กระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฯลฯ ฉะนั้นระบบทุกอย่างจะต้องเปิดเผยได้ จะต้องประชาสัมพันธ์เชิญชวน อยากรู้มาเลยพร้อมจะให้คุณรู้

โดยธรรมชาติมนุษย์ เมื่อมีเหตุสงสัยมักจะคิดในทางลบ เพราะฉะนั้น วันนี้รัฐบาลบอกเลยว่า ไม่มีอะไรต้องการปิดเลย เรื่องของการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันการเปิดเผยข้อมูลเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งจะต้องยึดคำว่าทุกอย่างต้อง ตรงไปตรงมา เปิดเผย ไม่มีการปกปิด แล้วคนที่คิดจะคอร์รัปชันจะรู้ว่าต่อไปนี่ไม่มีคำว่าปกปิด ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศปัจจุบันมันสามารถทำให้ทุกอย่างตรวจสอบย้อนกลับหรือย้อนหลังได้ เรื่องของการเงินก็สามารถตรวจได้หมด ฉะนั้นต่อไปนี้ คอร์รัปชันไม่ง่าย

๗. ระบบข้อมูลข่าวสารต้องทำเชิงรุก

เรื่องของระบบข้อมูลข่าวสารขอย้ำอีกครั้งว่าต้องทำเชิงรุก เป็นปฏิสัมพันธ์สองทางกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นเราจะมี Call Center ที่รับสนองต่อปัญหาของประชาชนแน่นอน อันนี้จะลดเรื่องคอร์รัปชัน เช่น กรณีการร้องว่าองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประมูล โอโหบอกว่าใช้งบ ๕๐,๐๐๐ บาท ผมดูแล้วมันแค่ ๓๐,๐๐๐ บาท เท่านั้นก็ทำได้แล้วเราก็จะส่งคนไปตรวจดู เพราะวันนี้ถ้าเรายังคิดยึดติดอยู่กับองค์กรที่จัดตั้งไว้เดิมมันไม่พอ ความต้องการของสังคมมันเร็วเหลือเกิน การตอบสนองต่อทุกเรื่องนั้นต้องรวดเร็ว (Proactive) แล้วต้องอย่าหนวกหูรำคาญชาวบ้าน ชาวบ้านฟ้องแต่ต้องมีระบบกลั่นกรองการฟ้องตรวจสอบ เมื่อกลั่นกรองได้อะไรเราก็แก้ปัญหาได้

จดหมายข่าว สขร. ฉบับนี้

ปอนำเสนอเรื่องอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างประเทศและความมั่นคงของประเทศ ซึ่งมีความน่าสนใจเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของประเทศบนเงื่อนไขของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการแข่งขันทางการค้า กรณีผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งมีหนังสือถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อุทธรณ์กรณีกระทรวงพาณิชย์ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ จำนวน ๓ รายการ

๑. สัญญาซื้อขายข้าวจำนวน ๓ แสนตันซึ่งรัฐบาลไทยเป็นฝ่ายขายให้แก่ รัฐบาลเกาหลีเหนือ
๒. สัญญาที่รัฐบาลเกาหลีเหนือระบุว่ายอมที่จะชำระหนี้ค่าข้าวเดิม จำนวน ๖.๕ ล้านเหรียญสหรัฐ ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕
๓. เอกสารหลักฐานที่รัฐบาลเกาหลีเหนือแจ้งว่า ข้าวที่รัฐบาลไทย ส่งมอบนั้นได้มีการส่งมอบแล้วตามที่รัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ ชี้แจงต่อสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๕

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างประเทศและความมั่นคงของประเทศ ซึ่งมีศาสตราจารย์ วิเชียร วัฒนคุณ เป็นประธาน ได้พิจารณากรณีดังกล่าวแล้วมีคำวินิจฉัย ยกอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ทั้ง ๓ รายการ โดยสรุปได้ดังนี้

๑. สัญญาซื้อขายกรณีนี้เป็นสัญญาระหว่างรัฐต่อรัฐ

ซึ่งมีผลเกี่ยวพันกับประโยชน์ของชาติและสาธารณะ และเกี่ยวพันถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สัญญาซื้อขายยังมีความผูกพันให้ประเทศทั้งสองอยู่ในสถานะคู่สัญญาและใช้ประโยชน์เงื่อนไขในสัญญาเพื่อการเจรจาต่อรองทางการค้า โดยเงื่อนไขของสัญญามีความเกี่ยวข้องถึงผลประโยชน์ของชาติโดยตรง และโดยธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ มิให้คู่สัญญาเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดในสัญญา และการบังคับตามสัญญาโดยคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งให้ความยินยอมก่อน จึงเห็นว่าธรรมเนียมปฏิบัติดังกล่าวเป็นความลับทางการค้าของประเทศที่ต้องปกปิดไว้ตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๒. สัญญาที่รัฐบาลเกาหลีเหนือระบุว่ายอมที่จะชำระหนี้ค่าข้าวเดิม

คณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่าข้อมูลดังกล่าว เป็นเรื่องเกี่ยวกับการชำระหนี้ที่มีมาแต่เดิม และมีรายละเอียดของเอกสารราชการที่เป็นความลับทางการค้าของประเทศ หากเปิดเผยออกไปจะส่งผลเสียหายแก่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ เพราะจะทำให้คู่แข่งทางการค้าไทยรู้กลยุทธ์ทางการค้าของประเทศหากเปิดเผยแล้วจะทำให้ทราบวิธีปฏิบัติในการรับชำระหนี้ค่าข้าวของไทย และรู้ถึงต้นทุนกำไรในการค้าข้าวของประเทศ

๓. เอกสารหลักฐานที่รัฐบาลเกาหลีเหนือ

แจ้งว่า ข้าวที่รัฐบาลไทยส่งมอบให้รัฐบาลเกาหลีเหนือได้มีการส่งมอบแล้วนั้น เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาซื้อขายข้าวจำเป็นต้องรักษาไว้เป็นความลับ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ดังนั้น คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างประเทศและความมั่นคงของประเทศ จึงวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ขอให้เปิดเผย จำนวน ๓ รายการข้างต้น

จากกรณีนี้ คุณผู้อ่านจะเห็นว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ แม้จะมีเจตนารมณ์ที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามารับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ อย่างกว้างขวางมากขึ้น เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์ในการเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นต่อรัฐบาลในการบริหารปกครองประเทศ แต่หากเรื่องนั้นมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศกฎหมายก็ได้กำหนดข้อยกเว้นมิให้เปิดเผยได้เช่นกัน

ส่วนงานวินิจฉัยอุทธรณ์

end

เจาะใจคนในข่าว

บทสัมภาษณ์ นายชังทอง โอภาสศิริวิทย์
ผู้อำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารในรายการ สารพันรับอรุณ
ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
จังหวัดนครพนม

สำ

นางงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ตั้งมาเป็นปีที่ ๖ เพื่อรองรับการดำเนินการตามกฎหมายข้อมูล
ข่าวสารของราชการ ซึ่งประกาศใช้เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๐
กฎหมายฉบับนี้จึงมีระยะเวลาการประกาศใช้ใกล้เคียงกับ
รัฐธรรมนูญ จดหมายข่าว สขร. ฉบับนี้ขอนำบทสัมภาษณ์ นาย
ชังทอง โอภาสศิริวิทย์ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูล
ข่าวสารในรายการ สารพันรับอรุณ ซึ่งสัมภาษณ์โดย
คุณกนกวรรณ ผดุงพันธ์ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง
ประเทศไทยจังหวัดนครพนม ในโอกาสที่สำนักงานคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการได้เดินทางไปจัดสัมมนา เพื่อสร้าง
ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติข้อมูล
ข่าวสารของราชการแก่เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น
เมื่อไม่นานมานี้

ตั้งแต่เริ่มใช้กฎหมายฉบับนี้ประชาชนมีความรู้
ความเข้าใจต่อกฎหมายฉบับนี้เป็นอย่างไรบ้าง

ประชาชนรับรู้ถึงสิทธิตัวนี้พอสมควร อย่างไรก็ตาม
จำนวนคนที่รับรู้สิทธิยังมีไม่มาก ในการมาจัดสัมมนาครั้งนี้จึง
ได้มีการจัดแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรก คือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
จังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
ส่วนที่สอง ผู้แทนหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านโดยมีจุดมุ่งหมาย
เพื่อให้ผู้เข้าสัมมนาได้รับรู้เข้าใจในสิทธิ จะสามารถนำมา
ถ่ายทอดให้แก่ประชาชน อันนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งในการ
ให้ความรู้ความเข้าใจ ในกฎหมายฉบับนี้กว้างขวางครอบคลุม
ทุกพื้นที่

ประชาชนจะใช้ประโยชน์จากกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญ เป็นเครื่องมือหรือกลไกส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุน และส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ ความจริงกฎหมายฉบับนี้มีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยกัน เพราะว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้ประชาชนได้รับรู้เรื่องการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง เพื่อจะได้ใช้สิทธิทางการเมืองได้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง จะเป็น อบต. จังหวัดหรือกระทรวงว่ามีการดำเนินการในเรื่องต่างๆ อย่างไร

สำหรับประเด็นที่ว่า ประชาชนจะเข้าไปใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างไร กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนด ให้ประชาชนมีสิทธิเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร ที่อยู่ในความครอบครองของรัฐได้ทุกแห่งหมายความว่า ประชาชนอยู่ตำบลใดสามารถไปใช้สิทธิตรวจสอบข้อมูลที่ อบต.ของท่านได้ รวมทั้ง สามารถตรวจสอบหน่วยงานอื่นๆ ได้ด้วย โดยกฎหมายกำหนด ให้ อบต. หรือหน่วยงานของรัฐทุกแห่งจะต้องจัดเตรียมแผนงาน งบประมาณ รวมทั้งสัญญาสำคัญๆ เช่น ถ้าไปทำสัญญาสัมปทานกับผู้ใดก็ต้องนำสัญญานั้นๆ เตรียมไว้ให้ตรวจสอบมีข้อมูลเตรียมพร้อมไว้เลย ประชาชนไปที่หน่วยงานเมื่อใดในเวลาทำการหน่วยงานนั้นต้องมีข้อมูลพร้อม ที่กล่าวมานี้เป็นสิทธิเบื้องต้นของประชาชนเรียกว่า สิทธิเข้าตรวจสอบ

สิทธิประการที่สอง คือ สิทธิขอข้อมูล ซึ่งนับเป็นสิทธิสำคัญ คือ ข้อมูลข่าวสารใดที่กฎหมายมิได้กำหนดให้ต้องเตรียมไว้ให้ตรวจ หากประชาชนสนใจสามารถขอได้ เช่น ประชาชนบางท่านอาจได้รับผลกระทบจากการเวนคืนเป็นอย่างไร สามารถเขียนคำขอไปยังหน่วยงานเจ้าของข้อมูล เช่น กรมทางหลวงที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น กรมโยธาธิการและผังเมือง หน่วยงานที่ได้รับคำขอมีหน้าที่จัดให้ในเวลาอันสมควร ที่กล่าวมานี้เป็นสิทธิประการที่สอง คือ สิทธิขอข้อมูล

ปัจจุบันประชาชนได้รับสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐ แต่ก็ยังมีบางเรื่องที่กว่าจะมีการได้ตามสิทธิ ต้องใช้เวลาในการเรียกร้อง

จริงๆ แล้วนอกเหนือจากกรณีเรื่องสาริตเกษตร ซึ่งเป็นกรณีแรกๆ ของการใช้กฎหมายฉบับนี้ ยังมีการใช้สิทธิขอผลการสอบในกรณีอื่นๆ ด้วย ความจริงแล้วการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิประชาชนไม่ช้า เพราะเมื่อประชาชนไปขอข้อมูลเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเขียนคำขอว่า ต้องการเรื่องนี้เรื่องนั้นอย่างชัดเจนแล้วหน่วยงาน เช่น เทศบาล จังหวัด หรือโรงเรียน ควรจัดให้ดูในเวลาที่เหมาะสม ถ้าผ่านไป ๓ วัน ๗ วันหรือ ๑๕ วัน แล้วยังไม่ได้รับการประสานจากหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูล ประชาชนเห็นว่าข้าพเจ้าสามารถมีหนังสือไปถึง สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อใช้สิทธิร้องเรียนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ กฎหมายให้สิทธิไว้ว่า ถ้าไปขอข้อมูลที่หน่วยงานใด และได้ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ มีหน้าที่ต้องทำให้เร็ว เนื่องจากกฎหมายบังคับว่า ต้องทำเรื่องที่มีคนร้องเรียนให้เสร็จ ใน ๓๐ วัน โดยระบบหากหน่วยงานใดถูกร้องเรียนในเรื่องนี้ ทางคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้วางแผนไว้ว่า จะเชิญหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนไปชี้แจง และบังคับว่าต้องทำให้เร็ว เพราะโดยหลักของกฎหมาย ถ้าหน่วยงานมีผู้ขอข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตามจะต้องตอบสนองโดยเร็ว ถ้าหากไม่สามารถให้ได้ต้องให้เหตุผลจะนิ่งเฉยไม่ได้ ในอดีตหน่วยงานเจ้าหน้าที่อาจเคยชินว่า เรื่องนี้ไม่สามารถให้ได้ หรือไม่แน่ใจว่าหากให้ไปแล้วผู้บังคับบัญชาจะตำหนิ หรือเกิดความไม่พอใจ จึงเป็นเหตุให้เกิดความล่าช้า แต่ปัจจุบันกฎหมายเขียนไว้เลยว่า ถ้าหน่วยงานเห็นว่าข้อมูลที่ขอนั้นให้ไม่ได้ ก็ต้องแจ้งให้ผู้ขอทราบว่าจะให้ไม่ได้เพราะอะไรพร้อมเหตุผลประกอบ หากหน่วยงานให้เหตุผลว่า ไม่สามารถจะเปิดเผยได้เนื่องจากว่าเป็นความลับ หรือจะเกิดผลกระทบต่อผู้อื่นอย่างหนึ่งอย่างใด แต่ประชาชนเห็นว่า เหตุผลที่ให้มาไม่มีน้ำหนักประชาชนผู้ขอสามารถอุทธรณ์โดยส่งเรื่องมายัง คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้อีกเหมือนกัน คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะเข้าไปดูว่า การที่หน่วยงานปฏิเสธไม่เปิดเผยเรื่องนี้ มีเหตุผลตามกฎหมายหรือไม่ หากเห็นว่าไม่เหมาะสม คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ก็จะสั่งให้เปิดเผย

เจาะใจคนในข่าว

ในส่วนกลางประชาชนสามารถร้องเรียนที่สำคัญงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ถ้าหากกรณีเกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคเราจะสามารถไปร้องเรียนได้ที่ไหน

เมื่อประชาชนไปขอข้อมูลแล้วเกิดปัญหาล่าช้า หรือหน่วยงานไม่อำนวยความสะดวก ประชาชนสามารถจดหมายไปที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐ โดยแจ้งรายละเอียดของเรื่องที่ร้องเรียน เช่นขอข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานแห่งใดแล้วได้รับการปฏิเสธ เพื่อทางสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์

เจ้าหน้าที่จะต้องทำความเข้าใจว่า ข้อมูลข่าวสารโดยหลักการแล้ว ต้องเปิดเผย โดยยึดหลัก เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น เพราะฉะนั้นข้อมูลข่าวสารใดที่ไม่เข้าข้อยกเว้น โดยหลักก็ก็ต้องเปิดเผย เมื่อเข้าข้อยกเว้นจึงจะสามารถสั่งไม่เปิดเผยได้

เรื่องประเภทไหนบ้างที่กำหนดไว้ว่าไม่เป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป หรือรุกรานสิทธิส่วนบุคคลเกินไปไม่สามารถที่จะขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนี้ได้

กฎหมายได้วางแนวไว้ว่า ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยนั้นอาจกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หรือข้อมูลข่าวสารใดที่หน่วยงานเห็นว่า การเปิดเผยนั้นจะกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคล เช่น กรณีของผู้ให้เบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต หรือผู้มีอิทธิพล ยาเสพติด ข้อมูลเช่นนี้เมื่อเปิดเผยไปแล้วอาจกระทบต่อความปลอดภัยของผู้ที่มาให้เบาะแส กรณีเช่นนี้หน่วยงานสามารถปฏิเสธที่จะไม่เปิดเผยได้ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับประวัติของบุคคล เพราะหากผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูลจะขอไปดูก็อาจจะเป็นเรื่องที่ไปรุกรานสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควร กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดว่าการขอข้อมูลที่เข้าข่ายลักษณะนี้หน่วยงานสามารถไม่เปิดเผยได้

กรณีที่หน่วยงานเห็นว่าเข้าข่ายกระทบต่อ ความมั่นคงของประเทศหรือความปลอดภัยของบุคคล ก็ต้องแจ้งให้ผู้ขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ หรือกรณีการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการพิจารณาจึงดำเนินการไม่แล้วเสร็จได้มีผู้มาร้องขอว่าคณะกรรมการได้พิจารณาประชุมกันอย่างไร หรือขอข้อมูลเสนอต่าง ๆ เช่นนี้ หน่วยงานสามารถสั่งไม่เปิดเผยได้โดยให้เหตุผลว่า การเปิดเผยจะทำให้กระบวนการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการไม่เป็นไปตามกฎหมาย เพราะหากเปิดเผยไปก่อนแล้วมีการยกเลิกจะเป็นเหตุ ให้การแข่งขันครั้งต่อไปเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบ

ในภาคของเจ้าหน้าที่จะต้องทำความเข้าใจว่าข้อมูลข่าวสารโดยหลักการแล้ว ต้องเปิดเผยโดยยึดหลัก เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น เพราะฉะนั้นข้อมูลข่าวสารใดที่ไม่เข้าข้อยกเว้น โดยหลักก็ก็ต้องเปิดเผย เมื่อเข้าข้อยกเว้นจึงจะสามารถสั่งไม่เปิดเผยได้ แต่เวลาเข้าข้อยกเว้นกฎหมายยังให้แนวทางอีกว่า หากเรื่องที่มีผู้มาร้องขอมีความจำเป็นจริงๆ หรือการเปิดเผยนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หน่วยงานสามารถสั่งเปิดเผยได้โดยการชั่งน้ำหนักว่าถ้าเปิดเผยแล้ว ประโยชน์สาธารณะจะเป็นอย่างไร จะได้ประโยชน์มากไหม หรือหน่วยงานเองจะกระทบเสียหายหรือไม่ หรือเปิดเผยแล้วผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ประโยชน์ หรือเสียประโยชน์อย่างไร ฉะนั้นเมื่อชั่งน้ำหนักแล้วเห็นว่าประโยชน์ในทางบวกมีมากกว่า ก็สามารถสั่งเปิดเผยได้

การสัมมนาตามโครงการได้ดำเนินมาหลายจังหวัด เช่น จังหวัดเชียงราย ยะลา อุบลราชธานี เป็นต้น คำถามที่มักถูกถามส่วนใหญ่เป็นเรื่องอะไร

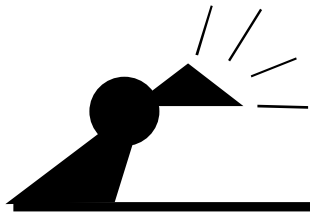
ในการสัมมนาหากเป็นเจ้าหน้าที่เอง มักถามว่าข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นเรื่องที่เอกชนจัดทำขึ้นมาแล้วจัดส่งให้หน่วยงานของรัฐถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่ ขอเรียนว่า ข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะจัดทำขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ของราชการเอง หรือ จัดทำโดยเอกชนถ้ามาอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐแล้วถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่จะต้อง ถูกบังคับตามกฎหมายฉบับนี้ หมายความว่าประชาชนสามารถใช้สิทธิขอตรวจสอบ หรือสิทธิที่จะขอข้อมูลข่าวสารได้ เช่น สัญญาจ้างเหมาต่างๆ ซึ่งในระหว่างที่มีการจ้างเหมาอาจมีการให้เอกชนทำข้อเสนอเข้ามาว่าจะรับจ้างในวงเงินเท่าไร อย่างไร หรือว่ามีการทำแบบเข้ามา เพราะฉะนั้นข้อเสนอต่างๆ เหล่านั้น เมื่อมีการจ้างแล้วถือว่า สัญญาจ้างรวมทั้งเอกสารที่ประกอบอยู่เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ เมื่อประชาชนมาขอข้อมูลหน่วยงานต้องตรวจสอบว่าในสัญญา นั้นมีอะไรที่เป็นความลับทางการค้า ถ้าไม่มีโดยหลักต้องเปิดเผย เพื่อจะส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะเป้าหมายหลักที่สำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมสามารถจะใช้สิทธิทางการเมืองโดยถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ทั้งสิทธิในการเลือกตั้ง และรวมถึงสิทธิที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ หรือท้องถิ่น

ในเรื่องของข้อมูลโดยหลักแล้ว จากการไปจัดสัมมนา มีผู้ถามโดยรวมๆ คือ ข้อมูลข่าวสารของราชการโดยหลักการแล้ว ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดต้องเปิดเผย เพียงแต่ว่าข้อมูลข่าวสารจำนวน ๑๐๐ หน้า อาจจะมีเพียงหน้าเดียวที่ไม่ต้องเปิดเผย อีก ๙๙ หน้าที่เหลือสมควรเปิดเผย อันนี้หน่วยงานเวลาที่ผู้มาขอแทนที่จะตอบว่าเรื่องนี้ไม่ให้ดูไม่ได้ ก็เพียงแค่สั่งว่าเรื่องนี้ให้ดูได้ ๙๙ หน้า อีกหนึ่งหน้าที่ไม่ได้ เนื่องจากมีความลับทางการค้าหรืออาจจะเป็นเรื่องที่เปิดเผยแล้วจะกระทบเสียหายต่อความมั่นคงเพราะฉะนั้น หลักคิดของการสัมมนาก็คือว่า ทำความเข้าใจให้ทุกคน ทราบว่าหลักสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ ต้องการให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางอะไรที่จะไม่ให้เปิดเผย ต้องเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมายเสียก่อน อย่างที่เรียน ให้ทราบข้างต้นว่า ถ้า ๑๐๐ แผ่นมีเพียงหนึ่งแผ่นที่ไม่ควรเปิดเผย ๙๙ แผ่นต้องเปิดเผย

ขอให้ท่านได้สรุปถึงประโยชน์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการนั้นมีประโยชน์กับประชาชนทุกคน ถึงแม้ว่าทุกท่านมีภาระหน้าที่ของตนเองอยู่แล้ว แต่ว่า กฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญมากเพราะจะเป็นเครื่องมือของประชาชนเอง อย่างที่ผมเรียนในเบื้องต้นว่าประชาชนไม่ว่าจะอยู่ที่ใดมีสิทธิที่จะเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของทุกหน่วยงาน ทั้งในตำบลที่ท่านอยู่หรือในตำบลอื่นๆ ก็ตามสามารถทำได้ทั้งหมด ข้อมูลข่าวสารที่กฎหมายกำหนดไว้ และยังมีสิทธิขอข้อมูลข่าวสารด้วย สิทธิตัวนี้ถ้าประชาชน ในทุกพื้นที่ได้ใช้สิทธิก็จะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องของ การบริหาร โดยเฉพาะขณะนี้รัฐบาล หรือรัฐธรรมนูญ ถือเป็นหัวใจสำคัญ คือ การกระจายอำนาจทำให้ท้องถิ่นสามารถที่จะบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากประชาชนทุกคนได้ใช้สิทธิตามกฎหมายเข้าไปตรวจสอบ หรือเข้าไปดูข้อมูลข่าวสารเพื่อจะได้รู้เรื่องราวหรือความเป็นไปของการพัฒนาในพื้นที่ของตัวเอง จะช่วยให้กระบวนการบริหารโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างสำคัญ ที่จะทำให้รากฐานการพัฒนาบ้านเมืองทั้งในทางสังคมเองเกิดความเป็นธรรมความเสมอภาค ในทางภาพรวมของประเทศ ก็จะทำให้ประเทศได้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศซึ่งมีกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส อันนี้ก็จะเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งขอฝากประชาชนทุกคนไว้ด้วยครับ

บอกเล่าก้าวไกล

มอบรางวัลประกวดคำขวัญ

นายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมอบรางวัลให้กับผู้ชนะการประกวด คำขวัญ ณ ห้องประชุม สปบ. ไทเม เมื่อเร็วๆ นี้

ใน โอกาสที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ประกาศใช้มาแล้ว ๕ ปีแล้ว ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้เห็นคุณค่า และประโยชน์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้ดำเนินการจัดประกวดคำขวัญขึ้น ซึ่งกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การคัดเลือก และตัดสินคำขวัญ ดังนี้ สั้น กระชับ ใช้คำไม่เกิน ๑๕ คำ สามารถสื่อความหมายตรงตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แสดงถึงความคิดเชิงสร้างสรรค์ จดจำได้ง่าย ส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ และปลูกฝังให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

การจัดประกวดคำขวัญ แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประเภทเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป โดยคำขวัญที่ได้รับการคัดเลือกชนะเลิศประเภทนักเรียน นิสิต นักศึกษา คือ

เพิ่มความโปร่งใส สร้างความมั่นใจ ราชการไทยพร้อมให้ข้อมูล

ของ นางสาวพุดมิล เทียงตรง โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อ.เมือง จ.เชียงราย สำหรับคำขวัญที่ได้รับการคัดเลือกชนะเลิศประเภทเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป คือ สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิพื้นฐานของประชาชน ของนายวีระพันธุ์ แก้วพันธุ์ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ คำขวัญที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้คัดเลือกเพื่อใช้ในการเผยแพร่คือ

- เพิ่มความโปร่งใส สร้างความมั่นใจ ราชการไทยพร้อมให้ข้อมูล -

บอกเล่าก้าวไกล

การตรวจเยี่ยมศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และ ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)-(๘) ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ได้แก่ ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน แผนงานโครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอน หรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ เป็นต้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด และตามประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติตามกฎหมายดังกล่าว ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งจะต้องมีสถานที่หรือศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นสถานที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างน้อยตามที่กฎหมาย กำหนดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นในการประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในคราวการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๖ ได้มีมติให้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดำเนินการตรวจสอบศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นการสอดส่อง ประเมินผลการปฏิบัติงานของ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการในส่วนการจัดตั้ง การจัดเก็บข้อมูลรวมถึงการให้บริการแก่ประชาชน ในการดำเนินการโครงการตรวจสอบศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานรัฐนี้ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (พ.ต.ต. ยงยุทธ สารสมบัติ) ซึ่งเป็น กรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงาน ข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้สนับสนุนการดำเนินงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งนี้ การตรวจสอบศูนย์ข้อมูลข่าวสารจะดำเนินการโดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นหัวหน้าคณะ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นผู้ช่วย หรืออาจมอบหมายให้เป็น คณะตรวจจากสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทั้งหมด โดยในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ จะเริ่มออกตรวจ ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงกันยายน ๒๕๔๗ จำนวน ๗๐ ศูนย์ ใน ๙ จังหวัด ประกอบด้วย ชุมพร แพร่ เชียงราย เลย พิษณุโลก ระยอง ภูเก็ต นครพนม และชัยนาท

ผลการตรวจตามโครงการนี้จะทำให้ทราบว่าปัจจัยอะไรที่สนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งโดยการตรวจแนะนำก็จะ ช่วยแก้ปัญหาได้ด้วย ซึ่งเราจะนำมาเสนอความก้าวหน้าเป็นระยะๆ ในฉบับต่อไป

ทั้งนี้การตรวจสอบศูนย์ข้อมูล ข่าวสารจะดำเนินการโดย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของ คณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการเป็น หัวหน้าคณะ และเจ้าหน้าที่ ของสำนักงานคณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นผู้ช่วย

คำถามมา?

ฉบับนี้

ดิฉันมีคำถามที่เป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้ปฏิบัติงานด้านข้อมูลทะเบียนราษฎร ท่านที่ไม่อยู่ในแวดวงอาจเห็นว่ามันไม่สำคัญ ไม่น่าสนใจเท่าใดนัก แต่รู้ไว้สักนิดก็ดีนะค่ะ เพราะวันหนึ่งท่านอาจจะได้ใช้เป็นประโยชน์จากข้อมูลเรื่องนี้ก็ได้

เรื่องมีอยู่ว่า ร.ต.ต. สิงห์คำ คำยอด ปลัดอำเภอสุโขทัย จ.นครราชสีมา ได้รับการขอข้อมูลจากประธานสภาพรรคการเมืองแห่งหนึ่ง ว่าต้องการจะได้รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

ปัญหา

คือข้อมูลนี้สามารถให้ได้หรือไม่ และจะคิดค่าธรรมเนียมในราคาเท่าใด เนื่องจากเป็นการพิมพ์จากเครื่องพิมพ์แบบต่อเนื่อง

ตอบไป!

กรณีนี้

บางครั้งก็สร้างความกังวลใจให้ผู้ปฏิบัติได้เหมือนกันว่า ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลสาธารณะหรือไม่ สามารถเปิดเผยได้หรือไม่ ขอเรียนให้ทราบว่า กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ มีเจตนารมณ์ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ และสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ ประกอบกับในทางปฏิบัติที่ผ่านมา เมื่อมีการเลือกตั้ง จะมีการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ประชาชนได้ตรวจสอบรายชื่อของตนอยู่แล้ว ดังนั้น คำตอบที่จะช่วยผู้ปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารได้อย่างสบายใจ คือ ท่านสามารถจัดหาข้อมูลให้แก่ผู้ขอได้ แต่นอกจากรายชื่อ อาจจะมีข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่พ่วงแนบติดไปด้วย ก็ควรจะเพิ่มความรอบคอบในทางปฏิบัติ โดยขอให้ผู้ที่ประสงค์ขอข้อมูลแจ้งวัตถุประสงค์ในการขอข้อมูลด้วยว่า จะนำข้อมูลไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด

ส่วนค่าธรรมเนียม ได้มีประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนาหรือ ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ในกรณีที่เครื่องพิมพ์มิได้พิมพ์ออกมาทีละแผ่นแต่พิมพ์ออกจากเครื่องอย่างต่อเนื่อง การคิดค่าธรรมเนียม ให้นับเป็นแต่ละแผ่น และหากขนาดที่พิมพ์มิได้มีกำหนดอยู่ในประกาศฯ ฉบับนี้ หน่วยงานสามารถกำหนดขึ้นใหม่ได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ใช้เป็นหลักการในอนาคต หากมีการพิมพ์ด้วยกระดาษที่มีได้กำหนดไว้อีก ขอแนะนำให้หน่วยงานแจ้งเรื่องมายังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อจะได้ดำเนินการออกประกาศเพิ่มเติมต่อไป

บอก

ที่ปรึกษา

รองพล เจริญพันธุ์

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ชั่งทอง โอกาสศิริวิทย์

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ

ข้อมูลข่าวสารของราชการ

คณะกรรมการ

วนิดา สักการโกศล

สมรพันธุ์ ดอกไม้ทอง

พ.ต.ท.วรัท วิเชียรสรรค์

เยี่ยมศักดิ์ คู่อินทร์

นิติ วิรัชวงศ์

อัญชัญรัตน์ จันทศิริ

ปณิศา เทลียงวรเมท

ยง ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

วรรณา ศรีนนท์

(เลขานุการคณะกรรมการ)

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นกฎหมายของประชาชนทุกคน เพื่อคุ้มครองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน
และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบกระบวนการทำงานของ
ระบบราชการให้มีความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยยึดหลักที่ว่า

" เพิ่มความโปร่งใส สร้างความมั่นใจ ราชการไทยพร้อมให้ข้อมูล "

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

THE OFFICE OF THE OFFICIAL INFORMATION COMMISSION

ชั้น ๔ อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒-๓ โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓ Website: www.oic.go.th
